

Uppsala kommun
uppsala.kommun@uppsala.se

Rektorer vid Tunbergsskolan
Lena Engebrand Nikou
Hans Kwick

Beslut för grundskola och grundsärskola

---

efter tillsyn av Tunbergsskolan
i Uppsala kommun

Tillsyn i Tunabergsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Uppsala kommun under 2013.

Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Tunabergsskolan besöktes av Skolinspektionen den 23 och den 24 april 2013.

Fakta om skolan

Tunabergsskolans verksamhet omfattar grundskolan och grundsärskolans årskurs 7-9 och är registrerade som Tunabergsskolan 1 och 2. Ledningen består av två anställda som benämns rektorer och som arbetar i delat ledarskap. Rektorererna har elevansvar för olika klasser och personalansvar för dessa klassers mentorer. Skolan har 432 elever, varav 18 elever går i särskoleklass. Den pedagogiska personalen är indelad i tre årskursvisa arbetslag samt i ytterligare ett arbetslag för specialundervisning. Arbetslagsledarna har inget formellt ledningsansvar.

Grundsärskolans elever är fördelade på två klasser med nio elever i varje klass. Verksamheten omfattar grundsärskolan årskurs 6-9. Två elever går inriktning träningskola.

Kunskapsresultat

Måluppfyllelsen i de olika ämnena varierar. Enligt Skolverkets nationella statistik var måluppfyllelsen lägst i matematik där 90 procent av eleverna i årskurs 9 uppnådde kunskapskraven. Andel elever som var behöriga till de högskoleförberedande programmen uppgick till 88,4 procent och 89 procent av eleverna var behöriga till yrkesprogram. Det genomsnittliga meritvärdet är 218,5 poäng medan det för riket är 211,4 poäng. Den andel pojkar som når målen i alla ämnen är högre än för flickorna men det genomsnittliga meritvärdet för flickorna (228,5) är högre än för pojkarna (209,6).

Av skolans egen redogörelse framgår att samtliga elever i grundsärskolan når de nationella målen i alla ämnen respektive ämnesområden förutom i ämnet idrott och hälsa där några av eleverna inte uppnådde simkraven.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens samlade bedömning är att verksamheten i Tunabergsskolan har centrala områden som måste förbättras.

Vid skolan bedrivs till viss del ett systematiskt kvalitetsarbete. Skolan gör sammanställningar av kunskapsresultaten men det saknas en skolövergripande sammanställning över skolans uppföljning och utvärdering av resultaten samt vidtagna åtgärder. Elevernas kunskapsresultat behöver följas upp på skolnivå i syfte att identifiera åtgärder för att förbättra elevernas resultat och öka måluppfyllelsen i skolan i övrigt.

Tunabergsskolan är en skolenhet. Två personer som benämns rektorer arbetar i delat ledarskap. Detta är inte förenligt med författningarna som anger att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Förutom säkerställande av rektorsfunktionen bedömer Skolinspektionen att det pedagogiska ledarskapet måste utvecklas för att säkerställa att verksamheten inriktas på de nationella målen i läroplanen och andra skolförfattningars krav.

Av tillsynen framgår att elevernas möjligheter till ett reellt och aktivt inflytande över utbildningen varierar mellan olika lärare och ämnen. Att i större omfattning ge eleverna inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll är därför ett angeläget utvecklingsområde.

För elever som behöver särskilt stöd utarbetas åtgärdsprogram. Dessa behöver dock kompletteras med tydligare åtgärder för hur kunskapskraven ska uppnås, hur de ska följas upp och utvärderas.

Grundsärskolan bedöms i huvudsak fungera väl i förhållande till de områden som har granskats.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal brister som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse och uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uppsala kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 30 september 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Säkerställa att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och att skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad.
- Se till att eleverna ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt läroplanen ska eleverna ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Detta inflytande ska öka med stigande ålder och mognad. Enligt skollagen ska den närmare utformningen av barn och elevers inflytande anges i planeringen av verksamheten.

I Skolinspektionens enkäter från hösten 2012 framkommer att 46 procent av de svarande eleverna i årskurs 9 tycker att "det stämmer helt och hållet" och 40 procent att "det stämmer ganska bra" på frågan om det bara är lärarna som bestämmer hur man ska arbeta på lektionerna. Vid intervjuer med elever framkommer att möjligheten till ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll varierar mellan olika lärare och ämnen. Eleverna i årskurs 9 beskriver också att det finns lärare som inte lyssnar på dem och att det i vissa situationer har tagit lång tid innan de eventuellt fått gehör för sina åsikter. I intervjun uppger rektorer att de inte har kännedom om att eleverna inte skulle ha ett reellt inflytande över undervisningen. Elevens val är numera profilbetonat och där har eleverna, enligt rektorerna, ett stort inflytande. Av Skolinspektionens utredning framkommer att det inte finns någon plan i skolan för hur inflytandet ska utformas samt att någon övergripande strategi avseende inflytande inte finns.

Vid intervju med rektorerna samt vid genomgång av skolans dokumentation framgår inte heller hur utformningen av elevinflytande planeras i verksamheten.

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte ges ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med elevinflytande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 9 och 14 §§ skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Särskilt stöd

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att rektorn ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram som anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Av skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller uppvisar andra svårigheter i sin situation på skolan, ska rektor se till att behovet skyndsamt utreds och att beslut fattas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Av dokumentstudier framgår att skolan upprättar åtgärdsprogram när en elev är i behov av särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av några exempel på åtgärdsprogram som har utarbetats på skolan. I vissa av dessa åtgärdsprogram saknas uppgifter om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I åtgärdsprogrammen saknas även en tydlig beskrivning av de åtgärder som skolan ska vidta för att tillgodose elevens behov av särskilt stöd.

Sammanfattningsvis visar utredningen att de finns brister vad avser verksamhetens åtgärdsprogram. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Säkerställa att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen.
- Säkerställa att rektorn tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Av skollagen följer att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Vidare ansvarar rektorn för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består av planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska enligt skollagen dokumenteras.

Även läroplanerna för grundskolan och grundsärskolan anger att rektorn som pedagogisk ledare har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen samt ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS:2012:98) med kommentarer framgår bland annat att rektorn bör se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analyser och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser. Rektorn bör skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet.

Skolinspektionen kan vid tillsynen konstatera att skolan till viss del bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete. Enligt rektorerna utarbetas vid läsårets början en plan som grundar sig på en utvärdering av föregående års verksamhet. Tunabergsskolan följer Uppsala kommuns system för det systematiska kvalitetsarbetet.

Skolan gör utvärderingar av de olika åtgärder som har vidtagits, enligt rektorerna, men någon fullvärdig dokumentation kan inte visas då skolan på skolövergripande nivå inte har sammanställt den uppföljning och utvärderingen som genomförts.

Vid tillsynen kan det även konstateras att skolan saknar en skolövergripande dokumentation över verksamhetens resultat i förhållande till de nationella målen. Skolan behöver även förbättra uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten, så att relevanta åtgärder kan vidtas för högre måluppfyllelse. Skolinspektionen konstaterar att det saknas dokumentation som ger en samlad bild av skolans arbete med planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen.

Sammantaget visar utredningen att det finns brister vad avser skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundskolan 2011, avsnitt 2.8, Rektorns ansvar

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

- Säkerställa att skolenheten leds av en rektor som beslutar om sin enhets inre organisation och i övrigt fattar de beslut som följer av författningarna.

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor och denne ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation samt fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av föreskrifter i skollagen och andra författningar.

Tunabergsskolan består av en grundskola och en grundsärskola. Grundskolan och grundsärskolan är, enligt rektorernas uppgifter, registrerade som Tunabergsskolan 1 och Tunabergsskolan 2. Två anställda benämns rektorer och de arbetar i delat ledarskap där den ena ansvarar för grundskolan och den andra för grundsärskolan. I intervju med rektorerna framkommer att de har elevansvar för olika klasser och personalansvar för klassernas mentorer. Ansvar för

övrig personal har de delat upp mellan sig. Grundskolan är indelad i tre årskursvisa arbetslag samt ett arbetslag för specialundervisning. Det förekommer att lärare har undervisning och även mentorskap för elever som är organiserade under den rektor som inte är lärarens egen chef. Rektorer menar att det är klart och tydligt för vilka elever de är rektorer, men medger att det kanske kan bli otydligt när deras elever undervisas av "rektorskollegans" lärare. Vissa delar av skolledningsarbetet utförs av båda rektorerna i samråd. Både grundskolan och grundsärskolan bedriver ett gemensamt kvalitetsarbete och är det facto organiserad som en skolenhet. Av intervjun med rektorerna och övrig personal framgår det att samtliga ser skolan som en enhet och inte som två skolenheter. Även i skolans dokumentation och informationsskrifter presenteras skolan som en enhet. I intervju med eleverna framkommer att det råder otydlighet kring ledningen och att inte alla elever vet med exakthet vem deras rektor är. Eleverna uppger att det är svårt att veta till vilken rektor de ska vända sig vid eventuella frågor.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans ledningsstruktur. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 9 och 10 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Maria Caryll
Enhetschef

Laura Bulnes Stråhle
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).